

שלחו להדפסה

גודל פונט

מוסף כלכליסט | מוסף כלכליסט 11.2.10

בארץ

"באוניברסיטת תל אביב למדתי מה זה הון, שלטון ואגו"

פרופ' צבי גליל, הנשיא המודח של אוניברסיטת תל אביב, עדיין לא נרגע מסבך היצרים, הקשרים העסקיים והקליקות שגילה בהנהלת המוסד. "חברי הוועד המנהל יושבים באותם דירקטוריונים, יוצאים יחד לאותן מסיבות, וכשמבקרים אותם הם אומרים שהם בכלל נמצאים באוניברסיטה בהתנדבות. לטענתם הם בכלל לא צריכים את זה, אבל תנסה להזיז אותם מהתפקיד. זה בלתי אפשרי". ראיון שבסופו האקדמיה מאבדת את התואר

נעמה סיקולר

16:31, 11.02.10

82 תגובות

כשצבי גליל התמנה לנשיא אוניברסיטת תל אביב, אחרי יותר מ-20 שנה של קריירה אקדמית מזהירה בארצות הברית, הוא תיאר לעצמו שהמשימה שנטל על עצמו עומדת להיות לא פשוטה. הוא רק לא שיער בנפשו עד כמה. כמי שבא מבחוץ, נדהם גליל לגלות את עומק הקשרים העסקיים, החברויות, הקליקות והיצרים מאחורי הקלעים של הגוף האקדמי האפור. כל ניסיונו האקדמי והניהולי של מי שבתפקידו האחרון שימש כדקאן הפקולטה לניהול באוניברסיטת קולומביה היוקרתית בניו יורק לא עמד לו במאמץ לנווט בשלום בפוליטיקה הפנימית הסבוכה של האוניברסיטה הגדולה שבארץ. ועד שהבין מה קורה כבר היה מאוחר מדי: הדחה דרמטית - שתוכננה, לדבריו, להיראות כמו התפטרות - סתמה ביולי אשתקד את הגולל על הקריירה הישראלית המחודשת שלו, שנתיים בלבד לאחר שהחלה.

"אוניברסיטת תל אביב מתנהלת כמו חונטה", מאשים גליל בראיון ל"מוסף כלכליסט". "לא תתפוס אותם עם מעטפות מזומן, הם מתוחכמים מדי לזה, אבל אין שם שום סטנדרטים של יושרה. החבר'ה האלה, ובראשם ליאורה מרידור, עובדים בשיטת מפא"י, בשיטת חבר מביא חבר".

תן דוגמה.

"דן פרופר היה חבר בוועד המנהל הקודם של האוניברסיטה. יו"ר הוועד הנוכחי, ליאורה מרידור, היא דירקטורית חיצונית אצלו באסם, ושניהם יחד דירקטורים בטבע.

פרופ' צבי גליל

מרידור ירבה עד אוקטובר האחרון בדירקטוריון של דלתא, שהיתה בשליטת דב לאוטמן, יו"ר הוועד המנהל הקודם של האוניברסיטה. ליאורה מכהנת גם כדירקטורית חיצונית בדירקטוריון של אלרוב שבשליטת אלפרד אקירוב, שחבר בוועד המנהל. בולק גולדמן, עוד חבר חדש, גם הוא דירקטור חיצוני אצל אקירוב.

"כשאני יושב בדירקטוריון שלך ואתה בשלי, ושנינו יושבים אחר כך בוועד המנהל של האוניברסיטה, זה דופק גם את החברות וגם את האוניברסיטה. אחרי זה הם גם יוצאים לאותן מסיבות, מבליים יחד, וכשמבקרים אותם הם אומרים שהם בכלל נמצאים באוניברסיטה

בהתנדבות, וחושבים שזה מנקה אותם מאחריות. האבסורד הוא שאף שלדבריהם הם בכלל לא צריכים את זה, רק תנסה להזיז אותם מהתפקיד. זה בלתי אפשרי".

למה? מה זה נותן להם?

"רשימת קשרים. קרבה לשלטון ולהון. יוקרה. אגו".

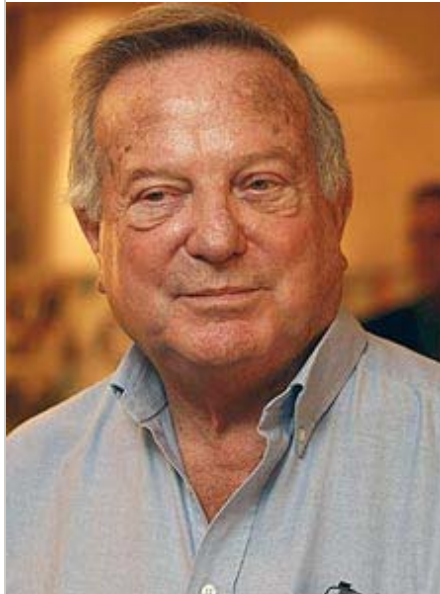
היחס המשפיל שלו זכה גליל, לטענתו, לאורך תקופת נשיאותו הקצרה באוניברסיטה, משחרר את חרצובות לשונו ומאפשר הצצה נדירה לדרך התנהלותו של המוסד שנהנה בדרך כלל מתדמית אקדמית נקייה.

פרק 1: מי יבנה את המעונות

גליל יודע לסמן בדיוק מתי התחילה הנפילה שלו. למרבה האירוניה, זה קרה טרם כניסתו הרשמית לתפקיד. "הכל התחיל בסיפור של המעונות, ובעיקר בחיכוך שאליו הגעתי מול אלפרד אקירוב, חבר הוועד המנהל", הוא אומר.

הפרויקט המדובר הושק ב-2004, אז פרסמה האוניברסיטה מכרז BOT לשיפוץ המעונות הקיימים ולהקמת שמונה בנייני מעונות חדשים - פרויקט שהיקפו מוערך ב-400 מיליון שקל. שורה של חברות הגישו הצעות, אבל לבסוף כולן פרשו למעט אחת: שיכון עובדים, שבשליטת שרי אריסון.

"בנובמבר 2006 נבחרתי לתפקיד, והייתי אמור להתחיל בפועל ביוני 2007", מסביר גליל. "חמישה חודשים לפני כניסתי לתפקיד נפגשתי עם לאוטמן, שהיה אז יו"ר הוועד המנהל, והתברר לי שעומדים לחתום עם שיכון עובדים ללא מכרז, לאחר שהיא נותרה המתמודדת היחידה. אמרתי, 'רגע, עצור'. בארצות הברית מקובל שעד שנשיא אוניברסיטה חדש נכנס לתפקידו לא מקבלים החלטות עם משמעות לטווח ארוך. על בסיס אותו היגיון אמרתי לדב שזה

דב לאוזמן. "חשב
שעקפתי אותו" צילום:
שאול גולן

הפרויקט הכי גדול של האוניברסיטה ושאני רוצה ללמוד אותו לפני החתימה. דב התעקש שחייבים לחתום עכשיו. הוא אדם מאוד דורסני לדעתי. הוא אמר, 'אתה תתעסק בשלך, תמנה דקאנים, ותן לנו לעשות את העבודה שלנו', אבל המשכתי להתנגד לחתימה. אמרו לי שאני דופק את הוועד המנהל. כתבתי מכתב ודרשתי מהוועד המנהל להשהות את הפרויקט. הם ראו שאני רציני והסכימו.

"כאשר בחנתי את החוזה, גיליתי שעל פי ההסכם יוכל היזם להשכיר 80% מהמעונות במחיר השוק. זה נשמע לי לא הגיוני, עקב מחירי השכירות הגבוהים ברמת אביב. דאגתי שיכניסו בחוזה שינויים שירידו את מחיר השכירות, ושהיו מלגות גם

של היזם וגם של האוניברסיטה. חזרתי לדב ואמרתי לו שאפשר להמשיך, אבל שיש לי בעיה אחת: אלפרד אקירוב. כחבר הוועד המנהל, אקירוב היה אמור להוביל את המשא ומתן מול שיכון עובדים, אבל מצד שני אקירוב הוא איל נדל"ן. לא שהיתה לי ידיעה או אפילו רמז שמשהו לא בסדר, אבל לא ידעתי מה טיב היחסים בינו לבין החברה הזוכה, ורציתי למנוע אפילו מראית עין של ניגוד אינטרסים. אמרתי לדב שניתן לאקירוב להיות יועץ ושלא נזוז בלעדיו, אבל אקירוב לא צריך להוביל משא ומתן מסחרי נדל"ני. מי שצריכה להוביל היא האוניברסיטה, כלומר המנכ"ל. דב שאל אם אני מטיל ספק ביושרו של אלפרד. אמרתי שלא, אבל שזה נראה לי נכון יותר. הוא לא ענה".

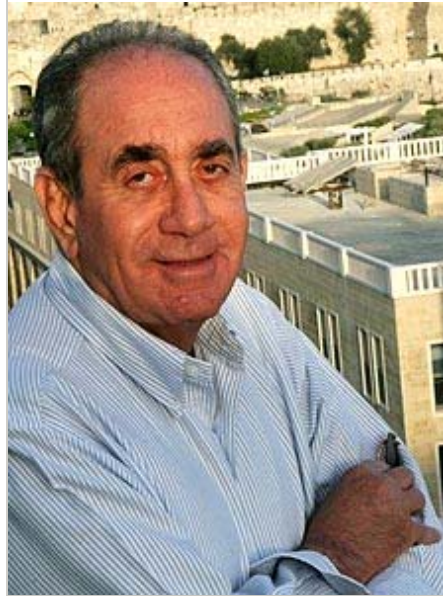
בדיעבד, היה שם לדעתך ניגוד אינטרסים?

"לדעתי אין ספק. אקירוב בונה עם סולל בונה מקבוצת שיכון ובינוי את פרויקט ממילא בירושלים, כך שניגוד אינטרסים פוטנציאלי היה קיים ברגע שהם נבחרו לבנות את המעונות. האם ניגוד העניינים נוצל, אני לא יודע להגיד".

איך אקירוב הגיב לצעד שלך?

"הלכתי אליו, אמרתי לו שאני מבקש שלא ייפגע. הוא ענה: 'אף אחד לא יכול לפגוע בי'. הסברתי לו את הגישה שלי, והבטחתי שלא נזוז בלי להתייעץ איתו. הוא סירב, ואמר: 'אני לא מוכן להיות מספר שתיים'. הלכתי לוועד המנהל והסברתי שהדרישה אינה אישית, ושאני רוצה למנוע מראית עין לניגוד אינטרסים. אלפרד השתולל מכעס. הוא איים לתבוע אותי. האמת, התפללתי שהוא יתבע.

"דב העלה את הנושא להצבעה. הוא היה דומיננטי מאוד כיושב ראש, אף אחד לא התנגד. הוא התכוון להצביע על זה, אבל ברגע האחרון סיכם את הישיבה ללא הצבעה, אמר שאקירוב ימשיך להוביל את הפרויקט, והוסיף לפרוטוקול שהנשיא התנגד. אקירוב יצא מהישיבה, ועל פי מה שמספרים לי, אמר שהוא לא יסלח לי ובהמשך גם אמר לאנשים שהוא יעיף אותי.

אלפרד אקירוה. צילום: אלכס קולומויסקי
 "היא אמור להוביל את המו"מ מול שיכון עובדים על בניית המעונות"

"זו היתה ההתחלה שלי באוניברסיטה: נכנסתי ברגל שמאל. אקירוב נעלב ממני. היתה שם לדעתי גם בעיית אגו - אקירוב הוא איש קטן, פיזית - ומאז לא היתה לו מילה טובה להגיד עליי. בהמשך, כשאמרתי בוועד המנהל שקשה לגייס תרומות בגלל המשבר הכלכלי, הוא אמר שאני טועה, שדווקא עכשיו אנשים נותנים יותר לפני שהכסף שלהם יאבד מערכו. אני לא מצאתי תורם אחד כזה. כמעט כל תרומה שהבאתי הוא ייחס לאיתמר רבינוביץ, הנשיא הקודם. התחושה היתה שכל הישג שלי הוא דאג למזער".

פרק 2: למי שייך מרכז יפה

בכלל, יחסיו של גליל עם הוועד המנהל עומדים בניגוד חריף לשותפות הפעילה שניהל הוועד עם רבינוביץ. גליל לא מסתיר את דעתו

על השותפות הזאת. "זו דוגמה להתנהלות של החבורה שמנהלת את האוניברסיטה", הוא אומר. "איתמר בנה לעצמו ולחבריו היכל תהילה, ליום שבו יפרוש, והכל בברכת הדרך של דב לאוטמן ובסיועו".

"היכל התהילה" הזה, כהגדרתו של גליל, הוא המכון למחקרי ביטחון לאומי שליד אוניברסיטת תל אביב (INSS), אחד ממכוני המחקר הידועים והנחשבים בארץ. בעבר נקרא "מכון יפה ללימודים אסטרטגיים", אבל בשלהי כהונתו של רבינוביץ הוא נהפך ממכון פנימי של האוניברסיטה למכון חיצוני, ושמו שונה. "איתמר ודב ביצעו מחטף לאור היום", טוען גליל.

למה אתה אומר כך?

"הוסבר לי בדיעבד שהמכון נקלע לקשיים תקציביים, ושהמיליארדר פרנק לואי מוכן לתרום 3 מיליון דולר למכון, שמהם מיליון יעברו לתורם הקודם תמורת שינוי השם, ו-2 מיליון נטו ילכו לאוניברסיטה. התרומה של לואי אפשרה לרבינוביץ, שמשמש במכון המשנה ליו"ר פרנק לואי, להוביל מהלך הפרטה של המכון, שנהפך ממכון פנימי של האוניברסיטה למכון חיצוני".

מה לא בסדר בזה?

"המכון קיבל במתנה ל-25 שנה את הבניין שבו הוא שוכן ברחוב חיים לבנון - בניין שעלה לאוניברסיטה לפי הידוע לי 31 מיליון שקל. לאחר שמנכים מסכום זה את 2 מיליון הדולרים שהאוניברסיטה קיבלה מלואי, היא למעשה נתנה לרבינוביץ ולחבריו מתנה בשווי 23 מיליון שקל. נוסף על כך, אף על פי שזה מכון חיצוני, האוניברסיטה ממשיכה לממן אותו מתקציבה בחצי מיליון שקל בשנה - ארנונה, ביטחון, החזקה שוטפת ואיש סגל. זה דבר שאינו מקובל, לא בישראל ולא בעולם. בשורה התחתונה, הם בנו לעצמם מכון באצטלה של שינוי שם של מכון קודם. הם מציגים את עצמם כמכון לאומי אבל בעצם יושבים גם על תקציב האוניברסיטה, ולקחו על חשבונה בניין באחד המיקומים הכי אטרקטיביים במדינה".

מי זה הם?

"אותה חבורה. אם תבדקו מי יושב

ליאורה מרידור. "אילו ידעתי על הקשרים מרידור ואקירוב הייתי עושה הכל כדי שלא תגיע לאוניברסיטה"

צילום: מיכאל קרמר

בוועד המנהל של המכון, תמצאו את אותם האנשים: רבינוביץ, אקירוב, ומי היה סגן יו"ר בשכר? דן מרידור, בעלה של ליאורה. ככה זה עובד. אני סירבתי להיות חלק מזה. ניתקתי את הקשרים מהמכון. שלחתי את פרופ' רענן ריין, סגן הרקטור, לשבת במקומי בוועד המנהל שלו. הם נהגו לעשות אירועי התרמה שהאוניברסיטה מממנת, אבל אני סירבתי לממן להם אירוע התרמה בניו יורק".

פרק 3: של מי השליטה

המזל הרע, כך נדמה, המשיך לרדוף אחרי גליל בכל שלב ושלב בתפקיד. שנת הלימודים המלאה הראשונה של גליל כנשיא האוניברסיטה לא נפתחה כסדרה, לאחר שהסגל הבכיר פתח בשביתת הוראה ארוכה, במחאה על

שחיקת שכרו. גליל תמך במרצים, מה שהוביל לטענתו להתנגשות נוספת עם לאוטמן.

"בזמן השביתה הייתי בדרום אמריקה, וקיבלתי טלפון שדב, שהיה אז יו"ר הוועד המנהל, החליט לסגור את האוניברסיטה ולסובב לסגל את היד. הודעתי לו שזה לא מקובל עליי, ואמרתי לו שבלי סגל אין אוניברסיטה. הוא כינס ישיבה לילית של הוועד המנהל כדי לדון בזה, אבל הסטודנטים פוצצו את הישיבה. במקרה באותו הלילה הסגל הגיע להסכם עם האוצר, והשביתה נגמרה.

"דב חשב שעקפתי אותו, ועכשיו פגעתی לא רק באגו של אקירוב, אלא גם באגו של דב. במשך שנים הוא התרגל לנהל את האוניברסיטה כפי שהוא מבין, עד שבאתי ואמרתי: 'יש נשיא'. אז הוא זימן ישיבה מיוחדת של הוועד המנהל בנוגע ליחסי הכוחות באוניברסיטה. אני אמרתי, 'בואו נלך לוועדה המשפטית של האוניברסיטה, שתפרש את החוקה', ולקחתי עורך דין שעזר לי בהתנדבות.

"הוועדה המשפטית החליטה שהנשיא הוא שמוסמך לנהל את האוניברסיטה, אבל נתנה לוועד המנהל להיות זה שמכריע בזמן משברים. הפרשנות הזו הגיעה כתוצאה מתרגיל בסמנטיקה של עו"ד רותה אורן, חברה אחרת בוועד המנהל: בחוקה כתובה המילה 'control' באשר לתפקידו של הוועד. אורן פירשה זאת כשליטה, כשבעצם הפרשנות הנכונה היא בקרה, וכך קיבל הוועד המנהל את הסמכות להכריע במשבר".

זמן קצר אחר כך הגיעו גליל ולאוטמן להתנגשות נוספת, שהובאה אף היא לפתחה של הוועדה המשפטית. "ב-2007 דב החליט שהוא רוצה קדנציה נוספת בראשות הוועד המנהל", מסביר גליל. "הוא עמד לסיים שבע שנים בשתי קדנציות: הראשונה של שלוש שנים, והשנייה, בגלל שינוי חוקה, של ארבע שנים. דב טען שכיוון שאחת הקדנציות היתה רק שלוש שנים, הוא יכול לקבל עוד קדנציה של ארבע שנים. החוקה מדברת על שתי קדנציות, ולכן אמרתי שלדעתי זה לא בריא ושצריך ללכת הלאה. אנשי הציבור בוועד היו בעדו, אבל אני התנגדתי, והלכנו לוועדה המשפטית.

דן פרופר. "היה בוועד המנהל הקודם" עמית שעל צילום:

"הבעיה היתה שדב אדם חולה, והרגשתי שאני מנהל נגדו מלחמה בידיים קשורות. הוא התעקש לקבל עוד קדנציה. אני אמרתי: 'די, חייבים להתקדם. עם כל הכאב, אי אפשר לעשות מעשים שנוגדים את החוקה רק כי הוא חולה'. הוועדה המשפטית הלכה למוצא של כבוד, ונתנה לדב עוד שנה אחת, שתשלים את כהונתו כיושב ראש לשמונה שנים. "אני יודע שאכזבתי את דב. לא הייתי הנשיא שהוא קיווה לו. הוא כעס מאוד שלא נתתי לו להמשיך להתנהל באוניברסיטה כפי שרצה. אולי הייתי צריך לתת לו, וכל הסיפור לא היה קורה".

ואז היחסים שלכם היו מסתיימים באקורד אחר.

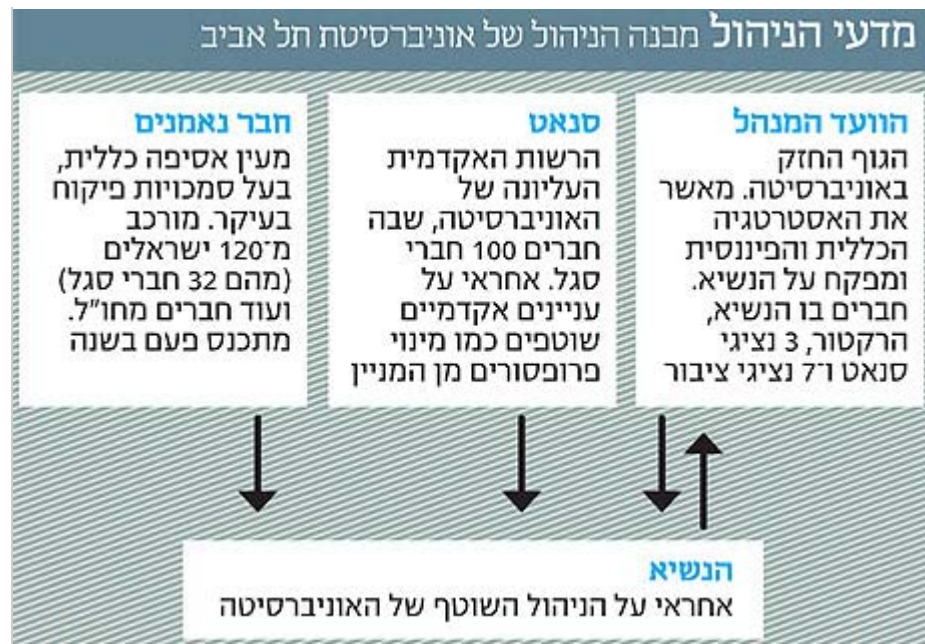
"נפרדתי ממנו באופן קורקטי, אני לא אדם שחושב מה-היה-קורה-אילו. אני רץ מרתונים".

פרק 4: מי מגלה הכל לליאורה

בתחילת מרץ 2009 פרש לאוטמן מראשות הוועד המנהל של אוניברסיטת תל אביב. ועדת חיפוש שקדה כבר כמה חודשים לפני כן על מינוי יושב ראש חדש. "אני הצעתי את זהר זיסאפל, אבל בפקולטה להנדסה התנגדו", אומר גליל. המועמדת שנבחרה היתה ליאורה מרידור, שכיהנה בעבר כראש מחלקת המחקר בבנק ישראל, בתפקידים בכירים במגזר הבנקאי ובשורה של דירקטוריונים.

"לא ידעתי על הקשרים העסקיים בינה לבין אקירוב", אומר גליל. "אם הייתי יודע, הייתי מתחלחל. ליאורה טוענת שאני זה שהצעתי לה את התפקיד, אבל זה לא נכון. לא הייתי חבר בוועדת החיפוש ולכן לא יכולתי להציע אותה ולא יכולתי לבחור בה. לאחר ששמה כבר עלה נפגשתי איתה פעם אחת בניו יורק ואמרתי לה את זה. שמוליק עינב, פרופסור באוניברסיטה, ובובי גולדברג, יו"ר חבר הנאמנים, היו חברים בוועדת האיתור. הם אומרים שבועדה היא נשאלה במישרין על קרבה עסקית, ושהיא לא אמרה שהיא יושבת בדירקטוריון של אקירוב ולא שישבה בזה של דב (עינב וגולדברג מאמתים שמרידור לא דיווחה על אינטרס כלכלי אצל מישהו בהנהלת האוניברסיטה - נ"ס). גם לשיבות האלה אין פרוטוקולים, כי הנורמה הנהוגה בהנהלת האוניברסיטה היתה ששיבות אינן מתומללות באופן מסודר.

"אם עשיתי טעות אחת גדולה זה שלא בדקתי את העניין הזה של הקשרים העסקיים. מדובר בבדיקה פשוטה מאוד, אבל פשוט לא האמנתי שיכולים להיות קשרים כאלה. לא תיארתי לעצמי. אם הייתי יודע על הקשרים בין ליאורה לאקירוב, הייתי עושה הכל כדי שלא תגיע לאוניברסיטה".

אחת ההחלטות הראשונות שקיבלה מרידור נגעה לתיק ההשקעות של האוניברסיטה: במרץ 2009 היא הובילה מהלך מימוש של תיק המניות ושל מרבית תיק האג"ח הקונצרניות של האוניברסיטה, בניגוד להמלצת ועדת ההשקעות שלה, שהתפטרה במחאה על המהלך.

"כבר בתחילת 2009 הנהלת האוניברסיטה המליצה לוועדת ההשקעות לאמץ קו שמרני יותר", אומר גליל. "היא לא החליטה על שינוי מדיניות ולא חייבה למכור את כל המניות. לא היינו מוסמכים לכך. אני ניסיתי להוביל רעיונות אחרים, כמו לפנות לתורמים ולבקש מהם לחרוג מהתנאים של הקרן הצמיתה, אבל זה לא התרומם. ואז הגיעה ליאורה, ומהרגע הראשון הובילה בוועד המנהל, בכוח, את עניין מכירת התיק. זאת ליאורה: תמיד יודעת הכל, בטוחה בעצמה, לא עושה שגיאות לעולם".

התנגדת למהלך הזה?

"האמת היא ששתקתי. דווקא את המלחמה הזו בחרתי לא לנהל. בישיבת הוועד המנהל שהחליטה על המכירה בניגוד לוועדת ההשקעות, לא אמרתי מילה".

למה?

"חשבתי שאני לא מספיק מבין בהשקעות, בטח לא כמוה: לי יש תיק שמנהלים אותו עבורי, היא דוקטור לכלכלה. כשליאורה ואלפרד, שהם אנשי עסקים ומכירים את השוק והבורסה, היו כל כך נחרצים ובטוחים בהחלטה למכור, בחרתי לשתוק.

"חשוב לדעת שכולם מדברים על תיק ההשקעות של ליאורה, אבל גם דב לאוטמן הפסיד לאוניברסיטה עשרות מיליוני שקלים, לא הרבה זמן לפני כן. דב הוביל בוועד המנהל החלטה להוציא 51 מיליון דולר לחו"ל. הוא נתן למייקל שטיינהרט, חבר שלו ויו"ר חבר הנאמנים הקודם, לנהל את הכסף כיועץ חיצוני. שטיינהרט העביר את הכסף למנהלי תיקים זרים. ועדת ההשקעות התנגדה, אבל לא התפטרה. בדיעבד, הכספים הושקעו בנדל"ן ובכל מיני השקעות בחו"ל, וגם בליהמן ברדרס, וצברו הפסדים. מנכ"ל האוניברסיטה עקב והתריע, והחליטו למכור הכל. מימשנו יחסית בזמן: ההפסד היה 'רק' 80 מיליון שקל".

פרק 5: מי המריד את הדקאנים

"ליאורה אומרת שהיו בינינו יחסי עבודה טובים, וזה נכון. לא רבנו ולא התווכחנו. עבדנו ביחד שלושה חודשים ושבע עד שהיא הדיחה אותי. המלחמה המתמדת היתה דווקא עם קודמה, לאוטמן, וגם עם אקירוב; זה מה שחרץ את דיני. עם ליאורה לא היתה מלחמה, אני מעריך שפשוט כי הם הביאו אותה כדי להעיף אותי. היא באה לבצע משימה, והודתה בפניי בזה, אבל עד הרגע האחרון היא שידרה לי עסקים כרגיל. כזו היא, אומרת לאנשים את מה שהם רוצים לשמוע".

לא היו לכם שום מחלוקות?

"היתה לה הערה אחת כלפיי, בנושא בית הספר לרפואת שיניים. אני חשבת שאין לבית הספר זכות קיום: הוא עולה 150 מיליון שקל ואינו יעיל. כתבתי מכתב לכל סגל האוניברסיטה, הסברתי מה אני חושב ומה נוכל לעשות בכסף שנחסך. ליאורה לא אהבה את זה. היא הלכה לשר החינוך וביקשה ממנו כסף לבית הספר, ואפילו לא סיפרה לי. היא אמרה לי שהמכתב היה לא נשיאותי וחסר חזון, אני אמרתי שאני שקוף ונגיש, ושלא בכל צעד חייב להיות חזון".

זה היה העימות היחיד?

"זו היתה ההיתקלות היחידה, אבל בדיעבד אני מזהה כמה נורות אזהרה. לדוגמה, העובדה שאין אפילו בוגר אחד של האוניברסיטה בקרב אנשי הציבור שמכונים בוועד המנהל. זה פתטי. הצעתי את מאיר לינזן, עו"ד בכיר בהרצוג פוקס נאמן. ליאורה התנגדה והביאה את שוקי גלייטמן ואת בולק גולדמן. הם נראו לי בסדר. בדיעבד התברר לי שגם גולדמן חבר בדירקטוריון של אקירוב. המצב הטבעי הוא שיו"ר הוועד המנהל מגבה את הנשיא, אבל ליאורה בחרה להשתמש בתסכול של הדקאנים על הקיצוצים שעשינו כדי 'להמריד' אותם נגדי, ובסוף היו בצד שלה חמישה מבין תשעת הדקאנים.

"צריך להבין שגם כאן יש הרבה פוליטיקה, מי שהוביל את המאבק נגדי היה הדקאן של מדעי החיים יואל קלוג, שפחד שפרויקט בניין האוספים (בניין שישמש מוזיאון, בניין הוראה ובניין מעבדות לחוקרים במדעי הטבע) יפגע בפקולטה שלו. ההחלטה על הקמת מוזיאון היא החלטה שהתקבלה טרם זמני, אבל אני נתפסתי כמי שהוציא אותה לפועל ותמך בה. הדקאנים רצו עוד תקנים ולא היה לי לתת להם, אני קיצצתי והם נאנקו וכעסו, בצדק, אבל לא היתה ברירה. הם לא מבינים את זה.

"לקלוג הצטרף אשר טישלר, דקאן בית הספר למינהל עסקים, שזעם על זה שלקחנו לו תקורות על הכנסות שלו, וגם חווה נווה מהפקולטה לאמנויות שכעסה על קיצוצים במורים מן החוץ שלה. הופתעתי שהצטרף אליהם גם הדקאן של בית הספר לרפואה יוסי מקורי, שאני רק יכול להניח שכעס גם הוא על הקיצוצים. החמישי היה שלמה בידרמן ממדעי הרוח, שהעביר לי מסר שהוא רוצה להיות רקטור, אבל אני לא רציתי להבטיח כלום. הוא כנראה הריח את הנשיאות, ובאמת אחר כך היה מועמד ראש בראש עם קלפטר (פרופ' יוסף קלפטר, שהחליף את גליל בתפקיד הנשיא)".

פרק 6: מי הדיח את מי

בסוף יוני זימנה מרידור את גליל למה שהתגלה במהרה כשיחת הדחה. "היא אמרה שעוד לפני שהיא מונתה רצו להדיח אותי, והיא לא רצתה ובחנה אותי, אבל הגיעה למסקנה שאני לא מתאים. היא אמרה: 'או שתפטר או שנדיח אותך'".

מה היו הנימוקים שמרידור הציגה להדחתך?

"בפגישה איתי היא הציגה לי את רשימת המחדלים שלי, כהגדרתה. אחד

מהם היה עניין רפואת השיניים. כמו כן, היא אמרה שלא הצלחתי להוריד את שכר הסגל. האמת היא שניסיתי להוביל קיצוץ של 5%, אבל הסגל הבכיר לא נעתר, והיא כעסה שלא הצלחתי. היא טענה שהייתי עדין ותרבותי.

"היא אמרה שנרדמתי בישיבות. אולי היו כמה ישיבות משעממות שראו עליי שאני עייף, הרי עבדתי ללא הפסקה, אבל לא נרדמתי, בחיים לא עם תורמים.

"עוד טענה שהיתה לה היא שלא קידמתי מהלך של מנואל טרכטנברג, יו"ר ות"ת (הוועדה לתכנון ולתקצוב במועצה להשכלה גבוהה), לחיזוק הפקולטה לכלכלה. טרכטנברג בנה מודל של תמרוץ אנשי סגל בחוג על ידי שכר דיפרנציאלי, הורדת עומס הוראה וקידום מהיר. התחלנו ליישם את זה, הייתי מוכן להתגמש, אבל היא רצתה החלטה מהירה, ואני רציתי לבדוק את זה ולקבל את ברכת הסגל. "גם סירבתי לזרוק את דוברת האוניברסיטה, אורלי פרומר. ליאורה חשבה שצריך לקחת משרד חיצוני".

צילום: שוגר דייויד

פרופ' צבי גליל

כל הטיעונים האלה היו חדשים לך?

"כל הנושאים האלה עלו בשיחת ההדחה כעימות או כמחלוקות בפעם הראשונה. הקשבתי לה ורשמתי הערות. אמרתי לה שהיא מבלבלת בין מהות לסגנון".

הופתעת?

"לא הייתי בהלם. אני מאופק. בכל הקרבות עם החבר'ה האלה מעולם לא הרמתי קול. דב השתולל, אלפרד השתולל, אני לא".

האיפוק, מספר גליל, הוחלף במהרה בנחישות. "באתי הביתה, ישבתי עם אשתי על המרפסת, וחשבתי האם אני צריך להתפטר. בהתחלה החלטתי שלא. יצאתי מהישיבה עם ליאורה, נסעתי לכמה ימים לחו"ל, לאירוע שנקבע קודם לכן, חזרתי עם תרומה של 200 אלף דולר, ואמרתי לה: 'אני לא מתפטר. אם מישהו מאיתנו צריך ללכת, זו את'.

"לפני הישיבה בוועד המנהל היתה לי שעה. צלצלתי לבובי גולדברג, יו"ר חבר הנאמנים, והודעתי לו שעומדים להדיח אותי. הוא טלפן לליאורה, ולדבריו היא אמרה לו שזה לא נכון ושזה לא יקרה היום, ושרק יקיימו דיון. מובן שזה לא היה כך. היה דיון, לא הייתי בהצבעה, והעורך דין שלי קיבל

הודעה שהחליטו להדיח אותי. אין פרוטוקול של הישיבה הזו.

"הם הודיעו לעורך דין שלי שיש לי 48 שעות להתפטר, אז התפטרתי, אבל טכנית הם פיטרו אותי. לא היתה לי ברירה. זה היה מעשה נבלה, הוצאה להורג. אין מילה אחרת לתאר את זה. העיפו אותי משיקולים בעייתיים. ניהלנו משא ומתן על תנאי הפרישה, ולכן הייתי זהיר בהתחלה. כבר כשבאתי לתל אביב ירדתי בשכרי ב-60% והייתי חייב לדאוג לעצמי ולעתידי הכספי אחרי שכבר עשיתי ויתור גדול מאוד".

גם אנשי הסגל בוועד המנהל תמכו בהדחתך.
 "מי תמך? פרופ' אהוד טולידאנו, שאני מחזיק באימייל שבו הוא מבקש ממני לעשות ממנו סגן נשיא מיוחד, ואני מסרב? העובדה היא שכאשר התפרסמה בעיתונות עצומה נגד ההדחה, חתמו עליה כמעט 300 אנשי סגל.

"אני לא מכיר שום מקום שמפטרים בו ככה מהרגע להרגע. הרי לא מעלת. גם אם הייתי נשיא גרוע כמו שהם מתארים, לא צריך להעיף אותי בתוך 48 שעות. ליאורה לא היתה אפילו מספיק חכמה לבנות לי 'תיק'. בדיעבד היא סיפרה על כל מיני סיבות להדחה, בהן גם כאלה שלא עלו בשיחה בינינו. היא כתבה לחבר הנאמנים שעיקבתי את האישור לתחילת הבנייה במעונות, כשבצעם השב"כ הוא שמעכב. עברה כבר חצי שנה מאז שעזבתי, ועדיין אין אישור. היא גם סיפרה שהפסדתי תרומה של 60 מיליון דולר. אני לא יודע במה מדובר".

פרק 7: מי אמר סגל בינוני

גליל חזר בינתיים לעסוק במחקר כחבר סגל באוניברסיטת תל אביב, והוא שוקל את המשך דרכו המקצועית. בעקבות הדחתו הועברה תלונה למשרד מבקר המדינה, וזה פתח בבדיקת העניין - בדיקה שהורחבה לאחרונה גם לעניינים אחרים הקשורים בהתנהלות מוסדות האוניברסיטה, ובראשם סיפור מעונות הסטודנטים. "אני מקווה שהוא יוציא את האמת לאור", אומר גליל על החקירה.

"האוניברסיטה במצב אנוש. יוסי קלפטר, שהחליף אותי כנשיא, לא מתאר לעצמו לאן הגיע. בגדול זו אוניברסיטה נפלאה עם אנשי סגל מעולים, אבל יש גם שטחים בינוניים. האבסורד הוא שמשם באות המריבות. בדרמה הזו, רוב הגיבורים הם אנשי סגל בינוניים.

"היו לי הרבה הישגים. דיברתי עליהם בישיבת ההדחה שלי בוועד המנהל. ליאורה אמרה שזה היה פתטי, אבל בשנים שלי הבאנו לא פחות תרומות מבשנים של רבינוביץ, למרות המשבר. חשבתי שצריך לשפר את ההוראה. אנשי סגל רבים כמעט לא מלמדים, בטח שלא לתואר ראשון. עושים סמינריון או שניים וזהו. אנשי סגל אחרים מאחרים, מבזים את הסטודנטים, לא בודקים את רוב התרגילים. זה לעשות רמייה בתפקיד שלך. חשבתי שצריך לשנות את זה. לא סגרתי יחידות, נלחמתי במספר הסטודנטים המידלדל, גייסתי חברי סגל חדשים, ניסיתי לאזן את התקציב, הגדלתי את מספר התוכניות הבינלאומיות. הדירוג הבינלאומי של האוניברסיטה עלה. לא תיארתי לעצמי את המלחמה שתגיע אחר כך עם חבר הנאמנים. צובט לי הלב על מה שקרה".

**ואם היית יודע שזה יגיע לכדי כך?
 "לא הייתי בא לאוניברסיטה".**

תגובות

מהוועד המנהל של אוניברסיטת תל אביב נמסר בתגובה: "אין בכוונת הוועד המנהל להגיב על טענותיו של צבי גליל, שהן שילוב של בדותות ולשון הרע. על כך כבר נכתב בתלמוד: 'אין אדם נתפס בשעת צערו'."

"באוניברסיטת תל אביב מכהן זה ארבעה חודשים נשיא חדש, פרופ' יוסי קלפטר, שבחירתו אושרה ברוב סוחף על ידי סנאט האוניברסיטה (92%), הוועד המנהל (פה אחד) וחבר הנאמנים (96%), ונתמכה על ידי ראש הוועדה לתכנון ולתקצוב מוסדות ההשכלה הגבוהה. מדובר במינוי מצוין, שצפוי להחזיר את אוניברסיטת תל אביב לעידן שבו אופיינה על ידי מצוינות ניהולית, אקדמית ומחקרית."

אלפרד אקירוב מסר בתגובה לדברים: "צבי גליל שייך לעבר. כיום יש לאוניברסיטה נשיא חדש והאוניברסיטה מתנהלת מצוין. אין לי מה להגיב על דברי הבל כאלה, ואני מציע לצבי גליל להפסיק להתייחס לעבר שלא מכבד אותנו, ולהתייחס לעתיד. רק יזכר כי גם הסנאט הצביע נגדו ולא רק הוועד המנהל."

דב לאוטמן מסר בתגובה: "שירתי כיו"ר הוועד המנהל של אוניברסיטת תל אביב בשנים 2001–2009. כאדם שמקדיש היום את כל זמנו לפעילות למען החברה הישראלית, גם בתקופת כהונתי באוניברסיטה כל מה שעשיתי היה לטובת אוניברסיטת תל אביב ואני שלם עם הישגיי בתקופת כהונתי זו וגאה בהם. האשמות כאילו היה פה אינטרס אישי או כלכלי הן האשמות מגוחכות שאינן שוות התייחסות. אני מצר על כך שהתסכול של הנשיא לשעבר, שנובע מדרך סיום העסקתו, גורם לו להפיץ שקרים מוחלטים כאלה."

איתמר רבינוביץ מסר בתגובה: "צר לי שאדם שנמצא במצוקה אישית משמיע טענות הזויות."

את תגובת דן פרופר לא ניתן היה להשיג עקב שהותו בחו"ל.

[לכתבות נוספות במוסף "כלכליסט" לחצו כאן](#)